

Fred er ei det beste

GRETA THUNBERG BLE KJENT FOR SINE SKOLESTREIKER FOR KLIMAET. ETTER KLIMATOPPMØTET I GLASGOW BLIR HUN BESKYLDT FOR Å SPRE FORAKT OG HÅPLØSHET.

GJESTEKOMMENTAR: Greta Thunberg anklages for å spre håpløshet. Men det er aktivister som henne som er vårt beste håp.

David C. Vogt, Filosof

Ikke mere bla bla bla , sa Greta Thunberg i Glasgow, og klarte igjen å hisse på seg politikere og kommentatorer som ikke liker formen på budskapet hennes.

Thunberg <<sprer forakt og håpløshet>>, ifølge Aftenpostens Kjetil Alstadheim. Klimaminister Espen Barth Eide mener hun er inne på en <<farlig kurs>> .

For et par år siden var det [VG's Anders Giæver sin tur til å mene noe om hvordan Thunberg burde uttrykke seg](#) . Da Thunberg sa at dagens makthavere hadde stjålet de unges fremtid, spurte Giæver om ikke Vær Varsom-plakatens punkt om å beskytte personer mot seg selv burde komme til anvendelse.

Budskapet fra «de fornuftige» voksne er klart nok: Ro deg ned Greta! Flott med engasjement, men i høflige former, takk!

Utsagnene er i grunn ganske typiske for den måten klimastreikende ungdommer har blitt møtt på. Mange politikere hyller dem for deres engasjement, men [ignorerer deres krav](#) . «Så fint at du engasjerer deg. Men glem det».

Nedlatende? Jo visst.

Årets klimatoppmøte var det 26. i rekken. Ingen av de 25 foregående møtene har ført til at klimagassutslippene har gått ned. Og kanskje står det enda verre til enn fryktet.

Onsdag kunne [Washington Post avsløre at mange land feilrapporterer utslippsnivåer og -kutt](#), slik at det fremstår som om de oppfyller sine forpliktelser i større grad enn de gjør.

I verste fall kan de reelle utslippsnivåene være 13 milliarder tonn høyere enn de rapporterte nivåene. Det tilsvarer 23 prosent økning av alle utslipp, like mye som Kinas andel.

Dette beviser bare Thunbergs poeng: Lovnader om kutt ser fine ut på papiret, men hvis de bygger på et sminket bilde av virkeligheten, så er fremskrittene illusoriske. Det blir bare bla bla bla.

Sprer man håpløshet hvis man sier sannheten om dette, slik Thunberg gjør? Nei. Det er heller omvendt.

Thunberg viser vei ut av håpløsheten. Hennes bevegelse, som har engasjert millioner av ungdommer, er en motgift mot den håpløsheten og frykten som mange unge kjenner på, men som mange voksne ennå ikke har opplevd.

Mange snakker om «klimasorg» og «klimadepresjon», nye fenomener som dessverre er reelle for en del mennesker.

De føler akkurat det Thunberg snakker om, at fremtiden er stjålet fra dem. De klarer ikke å se for seg et godt liv om 40–50 år, når det i verste fall kan være en [milliard mennesker på flukt](#) og menneskelig sivilisasjon står [«på kanten av avgrunnen»](#), som FNs generalsekretær [adværer mot](#) .

Uten fremtidshåp, melder depresjonen seg. Eksistensen blir meningsløs. Mange lukker øynene og prøver å tenke på noe annet. Men det fungerer ikke for alle.

Noen velger i stedet å ta tyren ved hornene: De tar opp kampen. Svaret for dem er klimakamp. Aktivisme. Samhold med andre som bryr seg. En følelse av at man gjør noe.

«Det volder litt rabalder», [skrev Bjørnstjerne Bjørnson](#) . «Dog fred er ei det beste, men at man noe vil».

Bjørnson har rett på flere måter. Fred er ei det beste for dem som står midt oppi kampen og som opplever mening og samhold i en tid der mange lider av meningstap. Og fred er ei det beste for verden for øvrig.

Det er nemlig aktivistene som er vårt beste håp for å klare å vekke folk i tide. Det er dem vi kan takke for at mange politikere har skjerpet seg betraktelig de siste årene, og nå viser en større vilje til å handle. Vi kan takke de millionene av aktivister verden rundt som har marsjert og streiket og begått sivil ulydighet.

Aktivisme og sivil ulydighet virker. [Erica Chenoweth ved Harvard har forsket på hundrevis av historiske protestbevegelser](#) , og har kommet frem til den såkalte «3,5 prosentregelen».

Hvis en bevegelse klarer å mobilisere 3,5 prosent av befolkningen til aktivisme og sivil ulydighet, så klarer ingen regjering å motstå presset. Da vil regjeringen enten imøtekomme kravene, eller gå av.

Makthavere synes sjelden noe særlig om slikt press. Peter Frølich fra Høyre gikk nylig ut og kalte [sivil ulydighet for klimasaken for udemokratisk](#) , hvilket mest avslører en begrenset demokratiforståelse. Men kanskje er det så enkelt at dersom man har makt, så foretrekker man demonstranter av den høflige typen, som man kan applaudere for sitt engasjement, for så å ignorere.

Nettopp derfor må frontene bli steilere fremover, ikke mer konsensuspreget.

Vi må ha mer kamp, ikke mindre. Mer sivil ulydighet. Flere streiker. Flere uhøflige ungdommer som vet å volde litt rabalder.
